Beantwoording vragen voorafgaand aan de raadscommissie

Zaaknummer	Z-25-594824
Documentnummer	DOC-26-1258211
Naam commissielid	J. Postma
Fractie	D66
Onderwerp	Commissievragen D66 raadscie. 29-10 agendapunt 8.1 Programmabegroting 2027-2030
Datum waarop de vraag is gesteld	26 oktober 2026

Beantwoording uiterlijk woensdag 15:00 uur voorafgaand aan de commissievergadering.
Portefeuillehouder
Afdeling

1. Aanvullende expertise en capaciteit voor ombuigingen
In de begroting 2027 is € 380.000 opgenomen voor aanvullende expertise en capaciteit voor de uitwerking van ombuigingsmaatregelen. Dit in tegenstelling op eerdere oproepen om primair gebruik te maken van de deskundigheid en uitvoeringskracht van de eigen organisatie.

1.	Is dit budget geheel of gedeeltelijk bestemd voor externe inhuur? Zo ja, welk bedrag betreft dit en voor welke werkzaamheden?
antwoord	Voor 2027 gaat ruim 4/5e van het budget naar externe inhuur. Dat betreft vooral de senior financieel adviseur, de externe projectleider en de projectondersteuning. Deze inhuur is deels nodig om medewerkers binnen de organisatie vrij te spelen om eigen kennis goed te benutten. De uitwerking van de businesscases en de specialistische expertise verstreken we waarschijnlijk als opdracht, niet als inhuur.
2.	Hoe is de omvang van dit budget bepaald en hoe is daarbij rekening gehouden met de beschikbare kennis en capaciteit binnen de eigen organisatie?
Antwoord	Het bedrag in de begroting is aanvullend op de inzet uit de organisatie. De omvang van het budget is gebaseerd op de optelsom van het inhuren en uitbesteden van onderzoeken, werkzaamheden en capaciteit die binnen de organisatie niet beschikbaar (te maken) zijn.
3.	Is het college bereid de noodzaak en omvang van dit budget opnieuw te beoordelen zodra het college-uitvoeringsprogramma (CUP) bekend is en daarbij inzichtelijk te maken welke werkzaamheden niet binnen de eigen organisatie kunnen worden uitgevoerd?
Antwoord	Nee, het college-uitvoeringsprogramma en het project ombuigingen raken elkaar niet.

2. Ombuigingen en mogelijke inzet van het surplus van de algemene reserve
De gemeente beschikt over een algemene reserve van € 26,798 miljoen. Het rekenkundige surplus boven de benodigde weerstandscapaciteit bij factor 2 bedraagt € 12,082 miljoen. Op basis van de beleidsmatige grens van maximaal 10% bedraagt de mogelijke inzet hiervan circa € 1,208 miljoen. Het college wil nu € 1,134 benutten uit de algemene reserve.

4.	Op welke wijze worden de mogelijkheden voor bezuinigingen en ombuigingen onderzocht en wanneer worden de resultaten aan de raad voorgelegd?
antwoord	We brengen eerst alle mogelijke maatregelen in kaart in een groslijst. Die is eind november/begin december 2026 klaar. Daarna werken we de maatregelen verder uit in keuzekaarten. Deze keuzekaarten zijn eind januari 2027 klaar en geven richting aan de Voorjaarsnota 2027. Het college bepaalt welke maatregelen verder worden uitgewerkt in businesscases. De raad besluit in november 2027 via de Begroting 2028. De raad wordt eerder meegenomen via themabijeenkomsten. In kwartaal één van 2027 stelt de raad de startnotitie voor het doel en aanpak vast. Bij de voorjaarsnota 2027 nemen het college en raad richtinggevende besluiten. We verwerken deze in de begroting 2028 en verder.
5.	Wanneer kan het college inzichtelijk maken hoe de mogelijke opbrengsten van deze maatregelen zich verhouden tot de resterende meerjarige begrotingstekorten?
Antwoord	Bij de voorjaarsnota 2027 en bij de begroting 2028 en verder. Zie ook antwoord vraag 4 hierboven.
6.	Kan het college, in aanvulling op bezuinigingen en ombuigingen, tevens inzichtelijk maken wat de opties met effecten zijn om een deel van het surplus, binnen de grens van maximaal 10%, verantwoord bij te laten dragen voor het opvangen van tekorten in de komende jaren.
Antwoord	Voor de begroting 2027 is de maximale inzet berekend op € 1.544.000 uitgaande van een surplus van € 15.440.000 op 1 januari 2027. Voor de inzet van het surplus in volgende jaren kan de stand van de Algemene reserve worden aangehouden zoals die in de Financiële begroting is opgenomen (Overzicht Reserves en Voorzieningen 2027-2030) en die te verminderen met de risico's en vervolgens van dit bedrag 10% te nemen. Daarbij dient nog wel rekening te worden gehouden met iedere inzet die, ter dekking van dit doel, ten laste van de Algemene reserve wordt gebracht. Verder moet in acht worden genomen dat de omvang van de risico's jaarlijks kunnen veranderen en dat iedere inzet van de Algemene reserve voor andere doeleinden de omvang van het surplus direct beïnvloedt.

3 Het college laat de WMO demografiemiddelen structureel vrijvallen (p88).

7.	Om welk bedrag gaat dit per jaar in 2027-2030?
antwoord	Het betreft voor 2027 een bedrag van € 335.000. Voor 2028 en verder € 497.000 per jaar
8.	Hoe hebben de WMO uitgaven en het aantal cliënten zich in 2023-2026 ontwikkeld?
Antwoord	Het aantal Wmo-cliënten van 68 jaar en ouder is de afgelopen jaren niet in dezelfde mate toegenomen als de vergrijzing binnen de gemeente. Daarnaast richt de Wmo zich niet uitsluitend op ouderen; ook inwoners uit jongere leeftijdsgroepen maken gebruik van ondersteuning. Tegelijkertijd is het gebruik van Wmo-voorzieningen door deze groep van 68 jaar en ouder stabiel gebleven. Ook financieel is er de afgelopen jaren geen sprake geweest van structurele overschrijdingen. De gemeente is binnen de begrotingskaders gebleven en er was zelfs sprake van onderuitnutting op het beschikbare Wmo-budget in de afgelopen jaren.
9.	Welke prognose hanteert het college voor de WMO kosten tot 2030, gezien de demografische druk van 79,4% in Medemblik, tegenover 71,3% landelijk (waarstaatjegemeente, 2025).
Antwoord	Het college gaat in de meerjarenraming uit van de verwachte ontwikkeling van de Wmo-uitgaven op basis van lokale ervaringscijfers (zie ook vraag 8) en verwachte ontwikkelingen binnen het sociaal domein. Ons uitgangspunt daarbij is de verwachte uitgaven voor het komende jaar (2027). Dit sluit aan bij onze begrotingssystematiek dat de begroting voor 2027 de basis is voor de meerjarenraming. Daarbij wordt rekening gehouden met factoren zoals het feitelijke gebruik van voorzieningen, landelijke ontwikkelingen en de inzet op preventie en voorliggende voorzieningen. Hoewel de demografische druk in Medemblik hoger ligt dan het landelijk gemiddelde, blijkt op dit moment uit de lokale cijfers niet dat dit automatisch leidt tot een vergelijkbare stijging van het Wmo-gebruik of de Wmo-uitgaven. Daarom is geen afzonderlijke opslag opgenomen die uitsluitend is gebaseerd op de ontwikkeling van de vergrijzing, en is de keuze gemaakt om de demografische middelen vrij te laten vallen. We blijven deze ontwikkelingen monitoren omdat het risico dat de kosten sterker stijgen dan voorzien nooit geheel kan worden uitgesloten.
10.	Welk bedrag zou nodig zijn als de WMO kosten met de vergrijzing meestijgen?
Antwoord	Een dergelijk bedrag is niet eenduidig vast te stellen. De veronderstelling dat Wmo-uitgaven in hetzelfde tempo stijgen als de vergrijzing sluit momenteel niet aan bij de ontwikkeling die in Medemblik zichtbaar is. De afgelopen jaren is het aandeel oudere inwoners toegenomen, terwijl het aandeel Wmo-cliënten van 68 jaar en ouder redelijk stabiel bleef. Ook is de gemeente binnen de beschikbare budgetten gebleven. Een theoretische doorrekening op basis van uitsluitend vergrijzingscijfers zou daarom geen reëel beeld geven van de verwachte kostenontwikkeling. Dit sluit ook

	niet aan bij ons begrotingsuitgangspunt dat we realistisch begroten. Het college kiest ervoor de middelen te baseren op de feitelijke ontwikkeling van gebruik en uitgaven en stelt de ramingen bij wanneer daar aanleiding toe is.

11.	Waarvoor is de € 380.000 in de reserve Duurzaam Medemblik bestemd? Waarom wordt deze tot 2030 niet ingezet (p110)?
antwoord	In de nota reserves en voorzieningen 2025 legde de raad vast deze reserve aan te houden voor het opvangen van incidentele, onvoorziene kosten die samenhangen met het programma Duurzaam Medemblik. De afgelopen twee jaar zetten we deze in om de incidentele kosten op te vangen voor het opstellen van het Soorten Management Plan (SMP) en de daarbij behorende compensatiemaatregelen. Op dit moment zien we geen onvoorziene kosten op ons afkomen. Het is echter raadzaam om een reserve hiervoor aan te houden. Enerzijds vanuit de huidige financiële situatie waar de gemeente zich in bevindt. Anderzijds vanwege de enorme opgave die hiermee samenhangt en de onzekerheid die hierbij hoort.
12.	Tijdens de informatiebijeenkomst begroting werd gezegd dat er een voordeel is van 1.444 miljoen euro door de algemene uitkering gemeentefonds. Is het toeval dat dit ook precies de hoogte is van de toegekende CDOKE gelden voor 2027?
Antwoord	Dat is geen toeval. Het Rijk vergoedt gemeenten voor de uitvoeringslasten die samenhangen met de uitvoering van de klimaattaken. Deze zogenaamde CDOKE-gelden ontvingen we tot op heden via een specifieke uitkering. In 2027 stort het Rijk deze in de algemene uitkering. Het voordeel wat ontstaat in de algemene uitkering wordt tegelijkertijd tenietgedaan door een nadeel op het product milieubeheer.

In 2027 ontvangt Medemblik € 1.443.918 aan CDOKE middelen voor klimaat- en energiebeleid (meicirculaire).

13.	Waar worden de in het verleden ontvangen en volgend jaar beschikbare CDOKE gelden aan uitgegeven?
antwoord	De CDOKE-gelden worden uitgegeven aan uitvoeringslasten van de klimaattaken, inclusief de uitbreiding van de Energie-Infrastructuur. We merken dat deze (laatste genoemde) taak rand voorwaardelijk is voor veel van onze ambities. Denk daarbij aan woningbouw, economie en verduurzaming. Ook zetten we deze middelen in voor de uitvoering van de verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed. Met andere woorden zetten we de middelen in voor het dekken van een deel van onze personeelsbegroting die onderdeel uitmaakt van de begroting. En de inhuur van externe expertise.

14.	In het ‘ Jaarplan- Energieneutraal 2050’ van de Westfriese gemeenten, staat voor Medemblik 2,0 fte. Zijn deze posities al volledig ingevuld en is er door de extra gelden meer capaciteit?
Antwoord	De Westfriese gemeenten werken al langere tijd samen in de uitvoering van de klimaattaken. In 2025 maakten we hierover basisafspraken en legden dit vast in een convenant. Een van de basisafspraken is bijvoorbeeld dat alle gemeentelijke organisaties minimaal 1,5 fte aan capaciteit beschikbaar stelt voor de samenwerking. Deze capaciteit is nodig om mee te werken in de diverse werkgroepen die onder de samenwerking hangt. Wij leveren de capaciteit vanuit de bestaande formatie. Gemeente Medemblik levert met andere woorden iets meer capaciteit dan vastligt in het convenant. Een andere afspraak is dat gemeenten 15% van de CDOKE-gelden beschikbaar stelt voor de regionale samenwerking.
15.	Welke verplichtingen lopen door na 2027 en hoe worden deze gedekt als de CDOKE uitkering niet wordt voortgezet na 2027?
Antwoord	Van het Rijk ontvingen we de toezegging dat de middelen ook na 2030 beschikbaar zijn. Daarmee zijn het structurele middelen die we inzetten voor het dekken van structurele uitvoeringslasten.
16.	Welke taken vervullen deze fte’s en onder welke gemeenschappelijke regelingen vallen zij?
Antwoord	De taken hangen samen met de uitvoering van de klimaattaken. U kunt hierbij denken aan: - De uitvoering van de Regionale Energiestrategie (opwek van duurzame energie). - Uitvoering van het Warmteprogramma, onze routekaart naar een aardgasvrije gemeente. - Uitvoering van het Nationale Isolatieprogramma en het tegengaan van energiearmoede. - Uitbreiding van de Energie-Infrastructuur. Het betreft bijvoorbeeld het uitbreiden van middenspanningsruimtes, nieuwe kabels en leidingen, nieuwe onderstations van de regionale en landelijke netbeheerder. - Inzet op slimme netoplossingen. - Circulaire economie via het regionale programma Circulair Westfriesland. - Bewustwording, communicatie en participatie. Met de Westfriese gemeenten spraken we een lichte samenwerking af (netwerkorganisatie). Met andere woorden valt dit niet onder een gemeenschappelijke regeling.

17.	De ambitie is om in de periode 2023-2029 1.650 woningen te bouwen. Hoeveel woningen in de portefeuille zijn vertraagd door netcongestie, spuitzones, procedures of andere kwesties en met hoeveel tijd?
antwoord	Dat is niet precies aan te geven, omdat netcongestie, spuitzones en (de angst voor procedures) voor veel projecten tot onzekerheid hebben geleid en daarmee in min of meerdere mate tot vertraging. De tijd van de vertraging is mede afhankelijk van in hoeverre andere werkzaamheden voor het project parallel plaatsvinden. In ieder geval zijn de projecten Molenblik (217 woningen), Kruisweiden (11 woningen) en Wilgenrak (58 woningen) vertraagd door procedures. Het project Bloesemgaerde-Noord (50 woningen) is vertraagd door netcongestie. Tegen de problematiek van de spuitzones zijn een flink aantal projecten tegenaan gelopen, wat in veel gevallen tot vertraging heeft geleid. Dit speelt onder andere bij Molenblik (217 woningen), Kerkenlandje (28 woningen), Beldershoek (200 woningen) Nibbixwoud-West (175-200 woningen), Sint Matthijsstraat (25 woningen) en Poldervaart (99 woningen).